

ONTSTAAN EN ONTWIKKELING VAN DE ST. JOZEF POLDER



Ex militair die priester werd: J. de Kort.

Met de komst van pater J. de Kort op 20 oktober 1914 in Coronie deed ook het patronaatswerk zijn intrede. Door pater Nederveen waren er destijds al enige aanzetten toe gegeven, in die zin dat hij een 8-tal grote jongens bijeengebracht had. Maar deze opzet slaagde niet. De leeftijd speelt een rol.

Pater de Kort begon met de jeugd die pas de school verlaten had. Al spoedig voelde pater de Kort aan dat het patronaat met zijn aangename en nuttige bezigheden, de Coroniaanse jeugd maar half ten dienst was. Immers, de jeugd slenterde maar wat rond, of lag lui onder de bomen, of stond in groepjes bij de bruggen hun tijd doorbrengend met liederlijke taal. Dat bracht pater de Kort op het idee om voor dit jonge krachtige volk werkgelegenheid te scheppen. En, misschien geïnspireerd door wat hij in Nickerie gezien had, kwam het plan op om op het voorland van Mary's Hope een rijstpolder op te zetten. Van dat voorland waren 16 personen eigenaar. Reeds had pater Baneke ten behoeve van een sportveld geprobeerd het terrein recht tegenover de pastorie aan te kopen. Maar hij stuitte op vele moeilijkheden. Maar de liefde voor zijn jongens, die pater de Kort van de eerste schooljaren onder zijn hoede had, deed hem alles in het werk stellen. Bij oversten, confraters, welmenende raadgevers vond hij meer bedenkingen ertegen dan steun ervoor. Toch slaagde hij er ten slotte in de 16 ketting van Totnes af in bezit te krijgen. Later verkochten hem Boldewijn en Feller ook de andere 16 ketting tot aan het Mary's Hope kanaal.

Ondertussen werden liefhebbers aangeworven voor percelen ter beplanting met rijst. En zo ontstond naast en uit het patronaat als het ware een Jongelingen en Mannenvereniging, die als landbouwvereniging "St. Jozef" een uitgestrekt terrein voor rijstcultuur vanaf de straatweg tot aan de zee ter harer beschikking had.

Na vele vergeefse voorstellen mocht het pater de Kort gelukken de nodige gelden voor het aanleggen van de lozingen en inpoldering van mgr. van Roosmalen te verkrijgen.

In de maand januari 1922 werd begonnen met het openkappen van een reep bosgrond langs Totness en om het dichtgeslibde kanaal, een ketting breed en 330 ketting diep. De 22ste maart werd de eerste schop in de grond gestoken voor het delven van de loostrens, waarna het uitgraven van het kanaal. Eind mei kon men met planten beginnen op een oppervlakte van +/- 35 akkers. De eerste oogst bedroeg ruim 500 balen paddy.

De inpoldering was nog maar voor de helft gerealiseerd en in de loostrens was slechts een gebrekkige schuif aangebracht.

Pater de Kort was intussen met verlof naar Nederland gegaan. Na terugkeer in 1923 kon hij met de aldaar verzamelde gelden een flinke loods bouwen die +/- 3600 gulden kostte en die bestemd was voor opslagplaats van paddy, maar ook als patronaatszaal en zelfs als hulp schoolgebouw.

In dit jaar zijn +/- 45 akkers beplant, die de schitterende oogst Oven van 800 balen paddy.

Begin 1924 werd de ringdam aangelegd, die 32 series omsluit. Beplant werden 56 akkers. Ook werd de nieuwe koker gelegd in plaats van de gebrekkige schuif en wel nabij het Mary's Hope kanaal op ongeveer twee km. van de straatweg. De wantsenplaag maakte dat 800 balen paddy in de nieuwe loods als oogst van dat jaar werden binnengebracht.

Tot nu toe was de bevoeiing van de velden een natuurlijke, nl: het hemelwater en zoveel als het Mary's Hope kanaal over de velden voerde. Door het plaatsen van een grote koker in het kanaal op het einde der laatste serie en vier toevoerkokers kon men de bevoeiing naar wens regelen. De oogst van 1925 bedroeg 1000 balen.

Van medio augustus 1925 tot eind april 1926 heerste er een vreselijke droogte, waardoor de dammen scheurden en het zoutwater door en onder de dammen drong. Maar juist dan kon het Mary's Hope kanaal ingedijkt worden zodat het water vergaard en opgestuwd kon worden, zodra de hemel regen wilde geven. Ook de kankantriewei werd ingepolderd zodat op 1 januari 1926 120 akkers ingepolderd waren en aan 100 perceelhouders waren uitgegeven. Zodra de regens dan ook door kwamen kon alles bevoeid worden. Het terrein was nu geheel plantklaar. De oogst leverde bijna 2000 balen padi op.

Tot nu toe had de Missie al de ten verkoop aangeboden padi opgekocht tegen 5 ct. per kg. In 1925 werd besloten de padi hier tot rijst te pellen, hetgeen vele voordelen opleverde

Door het afhankelijk zijn, werd men gedupeerd, immers het pelloon elders was hoog (f.3.50 per 100 kg. rijst) en men was praktisch verplicht de padi voor de laagste prijs te verhandelen, terwijl de prijs voor rijst voortdurend steeg.

In 1926 ging pater de Kort voor een vacatie naar Paramaribo met het vaste plan een pelmolen aan te vragen. De H.E. pater Provicaris H. Ruyter zegde 6000 gulden toe. De pelmolen, gebouw, motor en droogoven werden ingezegend en in gebruik genomen op 8 november 1926. Later werd er nog een lening gesloten van 6000 gulden, zodat alle padi van Mary's Hope (behalve wat een ieder voor eigen gebruik thuis opsloeg) en veel van Totness kon opgekocht worden.

Bij de uitgifte der terreinen voor de rijstbouw ging men als volgt te werk: een zekere oppervlakte, door de perceelhouder bewerkbaar, wordt hem in huur afgestaan. De huur wordt betaald in padi aan de vereniging. Zij verplichten zich, behalve het behoorlijk bebouwen van het terrein tot:

- 1 . gezamenlijk onderhoud, delven en inpoldering van het geheel,
- 2 . verkoop van de niet voor eigen gebruik gehouden padi aan de vereniging.

Alle terreinen, loodsen, machines inz. blijven eigendom van de Missie, die tevens in het bedrijfskapitaal de meeste aandelen heeft.

De aanleg van de polders en het opzetten van een eigen pelmolen is een zegen geweest voor Coronie. Arbeidszin werd aangekweekt, saamhorigheid, eendrachtig werken en verbroedering werd er door bevorderd. Maar ook de godsdienst wint erbij, omdat het volk ook het tijdelijk belang bij de kerk behartigd ziet. Dit alles is tot stand gebracht door het taai geduld, het doorzettingsvermogen en het grote vertrouwen van pater J. de Kort.

Oprichting Cooperatie (1935)

Naar aanleiding van het feit dat de rijsttoegst van 1934 praktisch mislukt was ten gevolge van een zeer ongunstig seizoen, baldadige handen die de watertoevoer ontijdig openden, maar vooral het zich niet in goede staat bevinden van de gehele watervoorziening, staken enkele der meest verstandige rijstplanters in februari de koppen bij elkaar en besloten ertoe over te gaan het Mary's Hope kanaal ten zuiden van de communicatieweg over een aanzienlijke lengte schoon te anken, hetgeen vele jaren niet geschied was. Een werk dat zij gratis deden.

De heer Richenel Slory kwam toen op het idee de werkzaamheden in de polder cooperatief te verrichten. Zijn idee vond hier en daar bijval, vooral van pater de Kort die altijd die weg ingewild had, maar de tijd of de hoofden er nog niet rijp voor achtte. Na veel praten en overleggen kwam het de 21ste februari tot een vergadering waarin pater de Kort een voorlopig reglement voor cooperatieve bewerking van de rijstpolder naar voren bracht. Dit reglement werd de basis van de coöperatie, welke sindsdien zich vrij goed heeft ontwikkeld. Ongeveer de helft van de rijstplanters sloten zich bij de coöperatie aan. Die zich aansloten waren de Series 3 en 4 (hoofdman Richenel Slory), 5 Johannes Sandvliet, 6 Rudolf Tolud en 7 Theodorus Wielzen.

Infobron: Kronieken 1842 R.K gemeente Coronie 1992 (G. van Kempen)